

Het Reewild

MEDEDELINGENBLAD VAN DE *Vereniging „Het Reewild”*

5e jaargang nr. 2
mei 1988

Het Reewild

MEDEDELINGENBLAD VAN DE *Vereniging „Het Reewild”*

Beschermheer Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden

De Vereniging „Het Reewild” stelt zich ten doel:

.....de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het reewild in Nederland; het behartigen van de belangen van reewildjagers in de uitoefening van het hiervoor omschreven; een en ander in de ruimste zin des woords. Zij tracht dit doel te bereiken door; het bevorderen van een goed beheer van de reewildstand, onder andere door het geven van voorlichting en adviezen, het verzorgen van publicaties gericht op de leden, alsmede op instanties die zich op enigerlei wijze bezig houden met of raakvlakken hebben met het reewild en/of zijn biotoop. Het verlenen van service aan leden, door hen informatie te verschaffen, met name in een uit te geven periodiek, door hun wensen en verlangens jegens elkaar of jegens de hiervoor gemelde instantie over te brengen en zo mogelijk te vervullen en door het coördineren van meningen, zodat deze voor zo veel mogelijk als uniforme beleidslijn door de vereniging tot uiting kunnen worden gebracht.

BESTUUR

voorzitter:
Jhr. M. de Savornin
Lohman,
Smidswater 2A,
2514 BV 's-Gravenhage,
Tel.: 070-643596/
070-689266.

secretaris:
Jhr. Mr. Th. W. R. M.
Serraris,
Groen v. Prinstererlaan 28,
3818 JP Amersfoort,
Tel.: 033-631833 (privé),

penningmeester:
Ir F. W. Craandijk,
Blydensteinbleekweg 20,
7523 HZ Enschede,
Tel.: 053-351667.

vice-voorzitter:
G. W. Boele,
Kamperweg 18,
8181 CM Heerde,
Tel.: 05782-2193.

A. A. M. J. Consten,
Dautzenbergstraat 16,
6411 LB Heerlen,
Tel.: 045-717150.

Drs. J. F. Erdmann,
Rembrandtlaan 15,
1231 AA Loosdrecht,
Tel.: 02158-1285.

Drs. Th. J. Litjens,
Dorpsstraat 40,
4845 CG Wagenberg,
Tel.: 01693-1420,
01693-1827.

J. J. Meissner,
Dijk 4,
8131 VA Wijhe
Tel.: 05702-1255.

A. J. Mörzer Bruijns,
v. Petersom
Ramringweg 30,
8072 RA Nunspeet,
Tel.: 03412-57483.
03412-51874 (kant).

Ir. J. Poutsma
Lokveenweg 38,
9751 CK Haren,
Tel.: 050-347278.

H. Punt
Weelweg 8,
4323 LR Ellemeete,
Tel.: 01117-1235.

Ir. J. M. Seroo,
Achelsedijk 6,
3598 Bocholt (België),
Tel.: 09-3211472026.

administratie:
Mevr. J. E. van Herp,
Landjonker 19,
3834 CL Leusden,
Tel.: 033-942032.

administratie afschot:
Nic. G. Kerssies,
Oenenburgweg 194,
8072 GP Nunspeet,
Tel.: 03412-53521.

beheer materiaal:
A. J. Mörzer Bruijns,
v. Petersom,
Ramringweg 30,
8072 RA Nunspeet,
Tel.: 03412-57483.
03412-51874 (kant).

slijpplaatjes:
G. J. M. Koenderink,
Lhee 96,
7991 PK Dwingeloo,
Tel.: 05219-7356.

REGIONALE ORGANISATIES

Regio "Reewildbeheer Noord Nederland"

voorzitter: Ir. J. Poutsma
secretaris:
N. Loeröf
Tolhuisweg 30a,
9475 PG Midlaren,
Tel.: 05905-4133.

Stichting Reewild Trofeeshow Gelderse Achterhoek (Exel)

voorzitter: D. Voûte,
secretaresse:
Mevr. C. H. Mekers,
Binnenweg 3,
7211 MA Eefde,
Tel.: 05750-12480.

Regio Limburg

voorzitter:
W. v. Loenen,
secretaresse:
Mevr. P. H. J. M. Adams
Overhaalen 8,
6081 ND Haalen
Tel. 04759-4498.

Stichting Reewildbeheer Overijssel

voorzitter: B. Brinkmann,
secretaris:
J. Schoonderbeek,
Meidoornstraat 16,
7497 MG Bentelo,
Tel.: 05472-228.

Vereniging „Het Reewild” West- en Midden Brabant

voorzitter:
Drs. Th. J. Litjens,
secretariaat:
G. W. A. M. Hamel,
Assumburgstraat 14,
4834 KP Breda,
Tel.: 076-656005.

Regio Utrecht, Gooi en Vechtplassegebied

voorzitter:
Drs. J. F. Erdmann,
secretaris:
L. P. M. J. Canjels,
Vletweide 114,
3981 AN Bunnik,
Tel.: 03405-67782.

Regio Veluwe

voorzitter: G. W. Boele,
secretaris: H. Ruseler,
Houtkampweg 12,
6731 AW Otterlo,
Tel.: 08382-1218.

Vereniging Reewildkring Oost-Brabant

voorzitter:
H. A. v.d. Vleuten,
secretaris: A. J. G. v. Kuijk,
De Kranssen 21,
5581 AG Waalre,
Tel.: 04904-14624.

Provinciale Reewildcommissie Zeeland

voorzitter:
P. A. D. H. Diepenhorst
secretaris:
Drs. W. P. B. Nijzink,
Smokkelhoekweg 1B
4421 JH
Kapelle-Biezeling
Tel.: 01102-1846

Tekening voorpagina: H. Ruseler
Gironummer penningmeester Vereniging „Het Reewild”: 813577

Redactiecommissie Mededelingenblad „Het Reewild”

Ir.H. Eikelboom, eindredacteur, Nic. Beetslaan 20, 3743 HM Baarn, Tel.: 02154-17069 - G. W. Boele, Kamperweg 18, 8181 CM Heerde, Tel.: 05782-2193. - P. H. Schneider, Jachtlaan 8, 4851 AM Ulvenhout, Tel.: 076-612293.

Druk en grafische vormgeving: Drukkerij Lulof B.V. - Postbus 100 - 7600 AC Almelo - Tel.: 05490-11011.

Het Reewild

INHOUD

Nationale Reewildtentoonstelling Vorden 1988	2
Bladschot	4
Over de Physiologie van de reebronst	6
Verrekijker voor de jacht	10
Zegjager	14
Ter leringe en de vermaeck.....	15
Kort kommentaar	16

De datum om copy voor „Het Reewild” nr. 3 - 1988
in te leveren is: 15 augustus 1988.

NATIONALE REEWILDTENTOONSTELLING VORDEN 1988

In vorige nummers van ons mededelingenblad is al uitvoerig stil gestaan bij de Nationale Reewildtentoonstelling Vorden 1988. Intussen is door de commissie van voorbereiding en begeleiding intensief gewerkt aan verschillende belangrijke zaken. Het leek ons goed, in dit laatste nummer vóór de tentoonstelling, nog eens enkele van de belangrijkste punten naar voren te brengen.

Inlevering trofeeën

Voor inzending komen in aanmerking de trofeeën van de in Nederland voorkomende grofwildsoorten: reewild, roodwild, damwild, moeflons en wilde zwijnen, bemachtigd in de jaren 1985, 1986 en 1987. Alle trofeeën moeten uiterlijk maandag 9 mei 1988 in Hotel Bakker te Vorden worden ingeleverd.

Inlevering van reewildgeweien kan ook geschieden bij:

J. W. Rossingh, Kielakker 10, Havelte, tel. 05214-1969

H. Meijeringh, Zuidbargerstraat 93, Emmen, tel. 05910-30618

N. Loeröp, Tolhuisweg 30a, Midlaren, tel. 05905-4133

J. Neutel, Mr. van Ekstraat 1, Haulerwijk, tel. 05161-1252

J. Spek, Boshuisweg 4, Emst, tel. 05787-1419

Ir. F. W. Craandijk, Blydensteinbleekweg 20, Enschede, tel. 053-351667

J. Brinkman, P. van Vollenhovenlaan 16, Vorden, tel. 05752-1864

F. C. J. Koker, Quadenoord 4, Renkum, tel. 08373-13071

J. W. H. Hommen, Arlo 84, Roermond, tel. 04750-18670

A. J. G. van Kuijk, De Kransen 21, Waalre, tel. 04904-4624

P. H. Schneider, Jachtlaan 8, Ulvenhout, tel. 076-612293.

H. Ruseler, de Pampel, Otterlo, tel. 08382-1218

J. J. Korthuis, Het Kompas 38, Dronten, tel. 03210-12640

J. Uythoven, Dijkwater 114, Zoetermeer, tel. 079-212826

Ir. H. Eikelboom, Nic. Beetslaan 20, Baarn, tel. 02154-17069

Voor verzending naar Vorden zal dan worden gezorgd. Inlevering op deze adressen dient, liefst in overleg, uiterlijk 6 mei 1988 te geschieden. Op deze adressen kunnen uitsluitend reewildtrofeeën worden ingeleverd. Alle andere trofeeën moeten òf bij Hotel Bakker te Vorden worden bezorgd òf deze worden op andere wijze verzameld. Ook hiervoor geldt: uiterlijk maandag 9 mei 1988 inleveren!

Vanaf het moment van inlevering tot dat van terugontvangst zijn alle trofeeën verzekerd tegen beschadiging, brand, diefstal en verlies. Overigens worden uitvoerige maatregelen genomen met behulp van professionele bewaking om eventuele moeilijkheden te voorkomen.

Na het sluiten van de tentoonstelling op 15 mei om 16.00 uur kunnen alle trofeeën na uitboeking weer worden meegenomen. De trofeeën, die niet direkt na afloop van de tentoonstelling worden afgehaald, worden opgeborgen bij de heer J. Brinkman te Vorden (tel. 05752-1864), waar ze na afspraak later kunnen worden gehaald.

Ieder ingezonden trofee dient voorzien te zijn van een kaartje in duplo, waarop vermeld: naam en adres van de inzender, datum van afschot, plaats van afschot, naam van de schutter en de vermelding geschoten in raster of vrije wildbaan.

Eén van de kaartjes moet aan een van de rozenstokken worden gehangen, de ander dient stevig aan de achterzijde van het schild te worden bevestigd.

Alle in te zenden reewildgeweien dienen vergezeld te gaan van de daarbij horende onderkaken en indien aanwezig, een namens de vereniging "Het Reewild" aan de hand van een slijpplaatje gedane leeftijdsbepaling.

Voor de maatstaven van de beoordeling en primering verwijzen wij naar het februarinummer 1988 van ons mededelingenblad. De inzenders van die trofeeën, waarvan een puntenberekening is gemaakt, krijgen een afschrift van de beoordelingsstaat.

De openingstijden van de tentoonstelling zijn:

- vrijdag 13 mei : 16.00 - 21.00 uur (tevens demonstratie keuring)

- zaterdag 14 mei: 10.00 - 18.00 uur

De officiële opening zal om 12.00 uur plaatsvinden door Mr. dr. L. J. C. A. M. Schneider, voorzitter van de Jachtraad, waarna om 14.30 uur de algemene ledenvergadering zal aanvangen.

- zondag 15 mei : 10.00 - 16.00 uur

Wij verwachten van alle leden van "Het Reewild" een zo goed mogelijke medewerking, bijvoorbeeld door inzending van hiervoor in aanmerking komende trofeeën en door een bezoek aan deze tentoonstelling, mogelijk gecombineerd met de algemene vergadering.

H.E.

Extra Mededeling

De Regio Gelderse Achterhoek (Exel) is een feit. Nadere gegevens hierover in verband met ruimtegebrek nu in het volgend nummer van het Mededelingenblad.

Bladschot

Met de opening van de reebokkenjacht op 1 mei a.s. in het vooruitzicht (n.b. wilt u in het begin vooral aandacht schenken aan knopbokken en minder goede jaarlingen, bokken van de middenleeftijdsklasse geheel sparen en de oudere bokken in ieder geval voorlopig tot in of na de bronst) leek het ons goed het artikel "Bladschot", geschreven door Fox en gepubliceerd in "De Nederlandse Jager" van 12 november j.l. nog eens op te halen.

Als we de laatste jaren artikelen over ballistiek in "de Jager" lezen over de reactie van grofwild op het schot, treft ons altijd weer een wat raadselachtig gedrag van het ter plaatste dood vallen of het wegspringen van het wild zonder schottekens. De ene keer is het kaliber de verklaring van het kikkoodvallen; dan weer de energie die afgegeven wordt en het stuk ter plekke houdt; maar ook de afstand of "het doeltreffend omzetten van energie tot de vereiste shockwerking" enzovoorts.

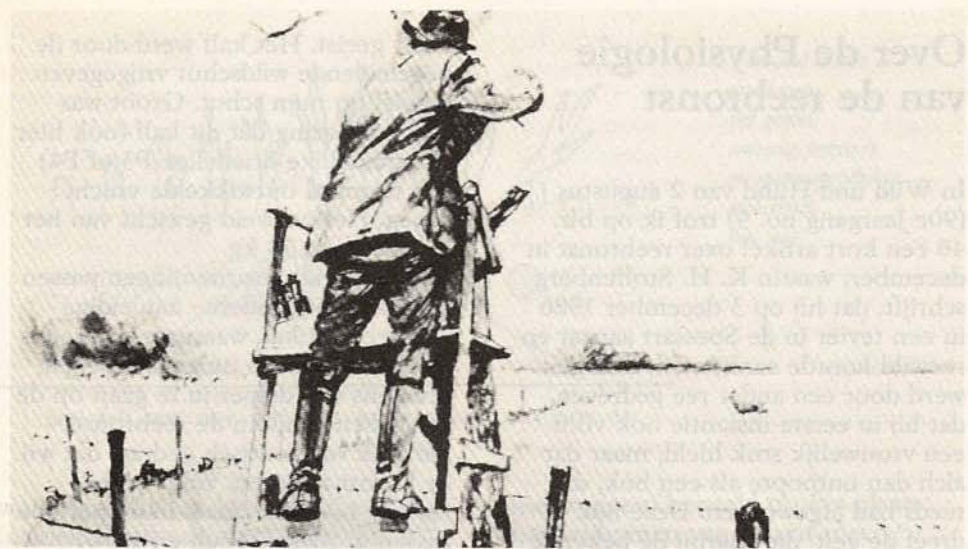
Wij horen de talrijke verhalen en luisteren naar de verklaring van de jager of naar de uitleg van zijn makkers die ook weleens zo iets of net het omgekeerde hebben meegemaakt. Wij vergeten daarbij steeds weer wat de kogel in het corpus doet. Laten we ons beperken tot twee belangrijke onderdelen in het corpus, nl. het centrale zenuwstelsel met het ruggemerg, en het hart met de bloedvaten. Het eerste wordt omgeven door de schedel en de wervelkolom, het tweede door ribbekast en longen. Het terplaatse omvallen van het wild

op het schot kennen we allemaal; een treffen in de schedel of in de wervelkolom, zelfs het aantikken van een doornuitsteeksel is voldoende. Een kopschot is dodelijk tenzij de kogel langs de schedelbeenderen krast. Dit is te vergelijken met een krelschot (aantikken of versplinteren van een doornuitsteeksel), een voorbijgaande verlamming. Van een treffer in de wervelkolom weten we dat hoe meer naar de schedel het schot ligt, het stuk eerder ter plaatse valt en dood is; een vangschot op de halswervelkolom of op de overgang hals- en borstwervels bewijst dit. Maar hoe verder de kogel naar achteren de wervelkolom raakt, de borstwervels en de lendenstreek, des te meer is het stuk wel neergestort maar niet dood. Een vangschot is vaak noodzakelijk.

De schedel en de wervelkolom omgeven het centrale zenuwstelsel en haar verlenging: het ruggemerg; bron van iedere motorische activiteit in het lichaam.

Vlak achter de schedel bevindt zich bovendien het verlengde merg, het eerste gedeelte van het ruggemerg; daarin liggen behalve motorische zenuwdraden ook grote zenuwcentra, o.a. voor ademhaling, warmte-regulatie.

Nu het bladschot of schot op de ribbenkast. Achter het blad en de ribben bevinden zich zoals gezegd o.a. het hart met de grote vaten en de longen. Treft men het hart of de grote vaten dan springt het stuk af en ligt tientallen meters verder dood. Dat afspringen komt omdat door de hydrodynamische drukgolf die de kogel in de ribbenkast veroorzaakt (denk aan het beroemde gelatineblok), de hersenen extra bloeddruk ontvangen waardoor de functies van hersenen en ruggemerg normaal blijven en het stuk springt af.

Tekening: Rien Poortuliet

Omdat er echter een zware bloeding optreedt daalt de bloeddruk zeer snel: het dier wordt het zwart voor de ogen door het verscheuren van hart en grote vaten en stort na zoveel meters neer. Worden kleinere vaten verscheurd zoals bij uitsluitende doorboring van de longen dan daalt de druk langzamer en springt het stuk verder weg alvorens dood te vallen. Worden zeer kleine vaten verscheurd dan kan het zijn dat de bloeding stopt en het stuk zich herstelt (holschot of volmantel-schot). Dit alles speelt zich af bij weinig deformerende kogels of bij treffers zonder de ribben te raken. Bij de moderne sterk deformerende, zeer snelle kogels is de kans op verscheuring van bloedvaten groter, maar ook, en dat is het belangrijkste, dat een scherf of scherfje de wervelkolom raakt. Wat gebeurt er dan? Dat is uit het voorgaande duidelijk: het stuk valt ter plekke omdat een scherf tegen de wervelkolom aanslaat. Laten we het een inwendig krelschot noemen: bovendien daalt de bloeddruk

tegelijktijd zo snel door het verscheuren van hart- en of bloedvaten en het wild sterft in die paar seconden die indien de wervelkolom niet geraakt zou zijn, het stuk nog de gelegenheid zou geven om tientallen meters weg te springen. Vandaar een bladschot met wegspringen van het wild of een bladschot met val op de plaats. Het zal u opvallen dat hier niet over kalibers wordt gesproken wel echter over de vervormbaarheid of versplintering van de kogel. De woorden shock en shockwerking die in dit verband zo vaak ten onrechte worden genoemd hebben bij schotverwondingen alleen betrekking op een hypovolemische shock door bloedverlies, om het met een medische term te noemen. Met deze kennis over wervelkolom en ribbenkast is ieder gedrag na het schot duidelijk. De meest fantastische verhalen zullen echter blijven en bij het verklaren van de reacties op het schot zal de terminologie ook niet veranderen want dat hoort bij jagersjargon.

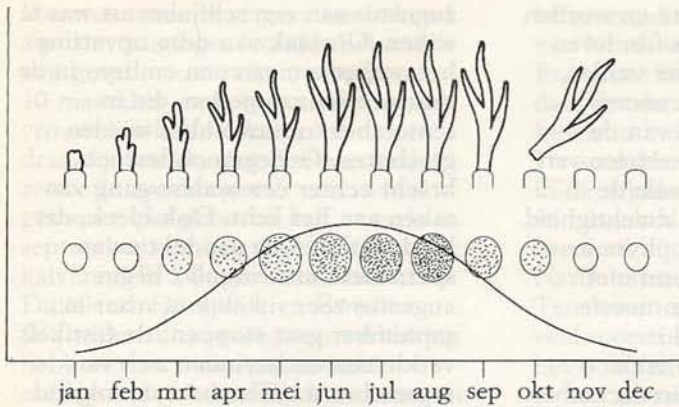
Over de Physiologie van de reebronst

In Wild und Hund van 2 augustus j.l. (90e Jaargang no. 9) trof ik op blz. 48 een kort artikel over reebronst in december, waarin K. H. Stoltenberg schrijft, dat hij op 3 december 1986 in een revier in de Spessart aanzat en reewild hoorde aankomen. Een geit werd door een ander ree gedreven, dat hij in eerste instantie ook voor een vrouwelijk stuk hield, maar dat zich dan ontpopte als een bok, die reeds had afgeworpen. Deze bok dreef de geit, die daarbij de bekende heksenringen trok. Het gehele gedrag was gelijk aan dat tijdens de zomer-blatt tijd. Plotseling bleef de geit staan en werd beslagen, waarna de bok ging zitten en de geit in het loof naar eikels ging zoeken. Tot zover dit artikel.

Gaan we nu weer even terug naar ons eigen land. In ons mededelingenblad "Het Reewild" van februari 1988 (5e jaargang nr. 1) vermeldt G.W.B. dat in februari 1987 een zwak reekalf (ontweid gewicht 11 kg) werd geschoten, dat een reeds aardig ontwikkeld embryo bleek te dragen. Het kalf had nog duidelijk de driedelige P3 (of P4?). B. uit het vermoeden, dat dit kalf na de normale bronsttijd beslagen is en het tot februari normaal ontwikkelde embryo, op éénjarige leeftijd, in mei/juni als normaal kalf gezet zou hebben. Ondertussen mocht ik zelf op 26 februari j.l. een gelijke ervaring opdoen. Een roedeltje van drie mannelijke reeën, een geit en een duidelijk als zodanig aanspreekbaar vrouwelijk kalf liep gevaarlijk dicht bij een drukke autoweg, die al veel ree-slachtoffers

heeft geeist. Het kalf werd door de begeleidende wildschut vrijgegeven en viel op mijn schot. Groot was onze verbazing dat dit kalf (ook hier een duidelijke driedelige P3 of P4) een normaal ontwikkelde vrucht droeg. Het ontweid gewicht van het kalf bedroeg 12 kg.

Bovenstaande waarnemingen passen goed als - bijzondere - aanleiding voor een artikel, waarnaar overigens ook enkele leden onlangs vroegen, om eens wat dieper in te gaan op de processen rondom de reebronst. De piek van erotisch gedrag, dat wij de bronst noemen, vindt bij het reewild normaal plaats in de periode tussen grofweg 20 juli en 10 augustus. Het Physiologisch gebeuren, dat uiteindelijk in dit tijdvak tot een beslaan voert, duurt evenwel vele maanden. Verschillende onderzoekers hebben aangetoond dat bij de bokken omstreeks januari/februari de omvang van de testikels toeneemt en geleidelijk aan ook een (geringe) spermatozoïdenproductie plaats vindt. Tegelijkertijd vindt ook de vorming van het gewei plaats. Gebleken is dat dit proces sterk onder invloed staat van de toename van de daglengte (licht intensiteit), die een zeer grote invloed heeft op een zeer ingewikkeld proces van de werkzaamheid van verschillende hormonen (onder meer testosteron, somatotropine, schildklierhormoon), welk proces weer gereguleerd wordt door zeer belangrijke lichaamsklieren (hypofyse, hypothalamus). Hierdoor wordt in de herfst ook weer de afname van de omvang van de testikels, de produktie van de spermatozoïden en het afwerpen van het gewei bepaald. Overigens zijn er in dit hele proces nog verschijnselen, die om nader onderzoek vragen. Zo zou het bijvoorbeeld mogelijk kunnen zijn, dat intensiteit en

*Verband tussen
groei van
het gewei,
omvang testikels
en spermaproductie
gedurende
één jaar.*

werkingsduur van hormonen van invloed zijn op de sterkte en de vertakking van het gewei. Met het lengen van de dagen neemt de omvang van het gewei (in bast) nog toe, tot met de toenemende verbening van de stangen, de bloedcirculatie in het jonge gewei moeilijker wordt en tenslotte geheel stopt. De groei, vanuit de bast, komt tot stilstand. De bast begint geleidelijk in te drogen en wordt door de bok geveegd (ook hier weer hormonale invloeden). Bij oudere bokken vindt dit vegen enkele weken eerder plaats (soms al begin maart) dan bij de jaarlingen (soms in juni/juli nog in bast). Omstreeks mei neemt de omvang van de balzak (scrotum) toe en begint vooral bij oudere bokken de hals uit te zwaren. Meer en meer neemt de activiteit van de bokken toe en vindt terrein-afbakening (schraap- en wrijfplekken) plaats, de bokken worden ongeduriger en ten opzichte van elkaar agressiever. Gevechten en verjagingen nemen toe. We zijn nu de eigenlijke bronsttijd dicht genaderd.

In deze periode vindt bij de vrouwelijke reeën eveneens een in sterke mate door hormonen

(oestrogeen) bepaald proces plaats: het vrijkomen van één of meer eicellen uit de eierstok (ovulatie). Ook hier speelt de hypofyse weer een bepalende rol.

Begin, verloop en einde van de bronst zijn ook van verschillende uitwendige factoren afhankelijk. Na een gunstige winter kan een vroege bronst worden verwacht. Smalreeën worden eerder bronstig dan oudere geiten, die een kalf voeren. Ook de conditie van de dieren schijnt een rol te spelen: betere hebben een vroegere bronst dan zwakke stukken. Hebben de geiten vroeg een kalf gezet, dan schijnen ze ook weer eerder bronstig te worden. Belangrijk is ook de daglengte. Verder: in hoger gelegen gebieden later dan in lager gelegen gebieden. In het Westen eerder dan in het Oosten.

Gedurende deze tijd (meestal 3 à 4 dagen) is de geit bronstig en laat beslaan door de bok, na een interessante drijf-actie, toe. De eicellen worden in de eileider bevrucht, komen van hier in de baarmoeder en ontwikkelen zich in ongeveer twee weken tot kiemblaasjes met een doorsnede van 0.1 mm. Deze jonge kiemen liggen

los in de baarmoederholte en worden door voedselrijke vloeistof in leven gehouden. Ze groeien niet verder, omdat ze geen houvast kunnen krijgen met de slijmhuide van de baarmoeder. Dit zich innestelen van de kiemen wordt gedurende de eerste 4½ maand van de drachtigheid verhinderd, daar de hypofyse in deze tijd het groeihormoon niet afscheidt, zoals dat bij de meeste zoogdieren wel het geval is.

De tijd van kiemrust (de vóór-draagtijd) duurt tot medio december. Dan wordt het groeihormoon gevormd, de kiemen kunnen zich innestelen en door innige verbinding met het moederlichaam de groeistoffen ontvangen, die voor een snelle groei van de embryo's nodig zijn. Dit tweede deel van de dracht duurt vijf maanden. Overigens zijn ook hier wel regionale verschillen geconstateerd.

Het ree heeft dus een verlengde drachttijd, waardoor het mogelijk is, dat zowel de bronst als de geboorte van de kalveren in een gunstig jaargetijd vallen. De kiemrust is een aanpassing aan de huidige klimaatsverhoudingen, die gedurende de ontwikkelingsgeschiedenis van de reeën een verlegging van de oorspronkelijke winterbronst naar de zomer mogelijk maakte. De totale drachtigheidstijd werd zo ongeveer 290 dagen, ongeveer 9½ maand. Dat is dan in grote lijnen het normale verloop van de bronst- en draagtijd.

Maar nu weer terug naar het begin, de aanleiding van dit artikel. Er is al veel gediscussieerd over de zogenaamde herfstbronst. Tot voor ongeveer 150 jaar geleden waren de geleerden ervan overtuigd, dat de reewildbronst in november en december plaats vond en dat het opvallend gedrag van reeën in juli en

augustus aan een schijnbronst was te wijten. Oorzaak van deze opvatting: het ontbreken van een embryo in de baarmoeder van geiten, die in september tot november werden geschoten. Gedegen onderzoek bracht echter een andere gang van zaken aan het licht. Ook bleek, dat bij de bokken de produktie van spermatozoiden in juli / begin augustus zeer rijkelijk is, maar in september gaat stoppen; de testikels verkleinen en bevinden zich van september tot februari van volgend jaar in rusttoestand. De spermacellen blijven evenwel tot in de winter (december) vruchtbaar.

Overigens schijnt hierbij een verschil te zijn tussen oudere en jongere (vooral tweejarige) bokken. Bij de jongere blijven de spermatozoiden langer in leven dan bij de oudere bokken.

Meerdere malen is evenwel in de maanden oktober, november, december een gedrag waargenomen, dat op bronst lijkt en het geval, dat in Wild en Hund werd vermeld, staat dan ook geenszins op zichzelf. De bok is vrijwel altijd tot paring bereid, bij de bewuste geit kan het om een niet in de zomer dragend geraakt dier (een zogenaamde terugkomer in veeteeltterminologie!) gehandeld hebben, dat opnieuw (en misschien al wel eerder, maar niet waargenomen) een ovulatie heeft gehad. De geit is (waargenomen) gedekt, of bij de bok een zaadlozing en een daarop volgende bevruchting heeft plaats gevonden, is evenwel niet bekend.

En nu de geschoten, circa 9 maand oude, drachtige kalveren. In ieder geval hebben we hier te maken met een uitzonderlijke vroege geslachtsrijpheid. Normaal wordt deze geacht in te treden op een leeftijd van 14 maanden, hoewel ook in de

literatuur meerdere gevallen bekend zijn van jeugdiger leeftijd. Bekend is een geval in een raster, waarbij een 10 maanden oude bok een evenoud vrouwelijk kalf besloeg, dat na een draagtijd van 5 maanden een kalf zette. Een ander geval: een in mei gemerkt, pas geboren kalf, voerde in september van het volgend jaar twee kalveren. Er zijn gevallen bekend uit Duitsland, Hongarije en Zweden. Wij willen altijd graag een verklaring hebben voor zich voordoende merkwaardigheden. Uit bovenstaande kunnen we de conclusie trekken, dat we hier te maken kunnen hebben met òf heel vroeg (dus op een leeftijd van ruim 3 maand) in juli / augustus bronstig geraakte en beslagen geworden kalveren, die een normale draagtijd van 9½ maand zouden hebben gehad òf met ook vroeg (in november, december, dus op een leeftijd van circa 6 maand) bronstig geworden en beslagen

kalveren, die dan na een draagtijd van 5 maand gezet zouden hebben. Een grote merkwaardigheid blijft dan, dat de vrucht in dit geval geen kiemrust van 4½ maand heeft gehad. De kiemblaasjes moeten dan direct in de slijmhuud van de baarmoeder zijn ingebed. Hier sta je dan weer even stil bij een wonder, dat de Natuur steeds weer verschaft. Tenslotte: over dit onderwerp is nog veel meer te schrijven. Maar u kunt het ook zelf dieper bestuderen, zeker indien u vreemde talen beheerst. Daarvoor zou u (grotendeels bij de administratie van onze vereniging verkrijgbaar) literatuur kunnen naslaan.

Dan denken we vooral aan:

- *Das Rehwild* van Ferd. von Raesfeld e.a.
- *Rehwild* van F. Kurt
- *The roedeer of Cranborne Chase* van Richard Prior.

H.E.

Jaarlingbokje: let op de boge achterhand, dunne nek en rozen hoog boven de schedel (foto: J. Poutsma)

Verrekijker voor de jacht

Tips bij de kwaliteitsbeoordeling bij de aankoop van kijkers voor de jacht.

De beantwoording van de vraag, of een verrekijker tot de jacht-uitrusting behoort, kunnen we wel overslaan. Ook zal er niemand zijn die de vraag stelt, of een jager een wapen nodig heeft. Aan de overweging, welke kijker het beste voor jacht geschikt is, zou men toch enige tijd dienen te besteden. Tenslotte is een goede kijker geïnvesteerd geld, je hebt hem een leven lang, -en wisselt hem niet als een paar sokken . . .

Anders dan bij de wapens met haar verschillende systemen, kalibers en emotionele componenten, is de vraag van een kijker echt eenvoudig te beantwoorden, want er zijn relatief weinig typen of modellen die voor de jachtdoeleinden in aanmerking komen.

Laten we beginnen met de kengegevens, die iets vertellen over de vergroting en helderheid. Bijvoorbeeld 8 x 56 betekent, dat de kijker een achtmalige vergroting en een objectief middelpunt van 56 cm heeft. De helderheid kan men berekenen door de formule: wortel van vergroting x objectief-middelpunt. In dit geval bedraagt dit 21.2. Een 8 x 30 kijker daarentegen heeft een helderheid (densiteit) van 15.5. In de praktijk betekent dit, dat men met een 8 x 56 op een afstand van 212 m nog goed een reebok kan herkennen, die men op 155 m met een 8 x 30 slechts kan waarnemen (bij gelijke helderheidsverhoudingen natuurlijk).

Omgekeerd, op 100 m ziet men de reebok met een 8 x 56 kijker bijna een derde helderder dan met een 8 x 30. Tenslotte kan men de helderheidsprestatie ook als een tijdsfactor zien: bij verminderend licht kan men met een kijker met hogere helderheidswaarde langer waarnemen. Overdag is de helderheidswaarde van geen betekenis.

Uit de objectief diameter en de vergroting kan men de uittredepupil berekenen. Bij 8 x 56 bijvoorbeeld $56 : 8 = 7$ mm. Dit beïnvloedt de afbeeldingshelderheid in de ogen. Daar de menselijke pupillen zich echter tot maximaal 7 mm kan openen, zou een grotere pupilafstand zinloos zijn. Om deze reden zijn er geen kijkers bijvoorbeeld van 8 x 70.

Voor de praktijk van de jacht zijn de verrekijkers met de volgende kengegevens deugdelijk gebleken:

7 x 42

Een universele kijker par excellence; is geschikt voor aanzitten en bersen. Zijn grote gezichtsveld is een voordeel in bos en kreupelhout. Een ideale kijker voor jachtreizen, waar uiteenlopende jacht-verhoudingen aangetroffen worden. Met een helderheidsgetal van 17.1 is deze ook bij slechte licht-verhoudingen nog goed bruikbaar.

8 x 30

Een compacte verrekijker, voor vele doeleinden bruikbaar, ook voor bij gelegenheid de jacht in te bergen. Als een kijker bij schemerlicht kan men deze niet betitelen.

8 x 56

Dit is de verrekijker die het meest gebruikt wordt door de jagers van Midden Europa. De hier geldende

jachtverhoudingen op ree- en zwartwild vereisen een zeer hoge helderheidswaarde en die is met een densiteitswaarde van 21.2 aanwezig. Natuurlijk is de 8 x 56 ook voor de bersjacht en in de bergen zeer goed te gebruiken, alleen moet men de daar niet benodigde lichtreserve in de vorm van grootte en gewicht mee rondragen.

10 x 40

Dit model is uitstekend geschikt voor de jacht in de bergen alsook op de wijde vlakte. Maar ook voor de avondlijke aanzit is deze met zijn densiteitswaarde van 20 zeer geschikt, als het een open gebied is want bij een 10-voudige vergroting is het gezichtsveld in vergelijking met de 7-voudige vergroting duidelijk kleiner.

8 x 20 en 10 x 25

Deze compacte verrekijkers zijn ideale begeleiders voor de veld- en waterjacht. Ze passen in de zak van de jas en storen niet bij het schieten met het geweer. Zij zijn indien door gummi omhuld, robuust en kunnen best patronen of een zakmes als buurman hebben.

Kijkers met een vergroting van meer dan 10-voud kunnen we hier vergeten. Die kan men nauwelijks rustig in de vrije hand houden, en een kijker met 6 x vergroting is iets fijns voor de zondagse wandeltocht.

Hiermee zouden we de *kalibergrootte* van de verrekijker uiteengezet hebben. Maar nu zijn er nog enige andere belangrijke criteria, zoals gezichtsveld, contrastweergave, centrale - of enklfocus, stootvastheid, stof- en vochtigheidsbescherming. Deze bestemmen vergaand de kwaliteit van een verrekijker, zijn levensduur,

zekerheid van functioneren en daarmee natuurlijk ook zijn prijs.

De prijsverschillen, zo komt het ons voor, zijn echt vaak onbegrijpelijk. Men kan voor weinig geld een verrekijker maken, die uiterlijk op een hoogwaardige kijker lijkt. Bij nader onderzoek en intensief gebruik in de praktijk, vertonen zich dan snel de verschillen. Tenslotte is de onbeperkte gebruiksdegelijkheid onder extreme voorwaarden gedurende tientallen jaren een kenteken van een kwaliteitsverrekijker. En wie zeker is van zijn kwaliteit op de lange duur, kan op zijn producten een garantie geven gedurende meerdere tientallen jaren. Laten we de kwaliteitscriteria eens nader bezien. Daar is ten eerste de gezichtsveldgrootte. Deze behoort eigenlijk tot kengegevens van een verrekijkers. Deze is toch niet afhankelijk van de vergroting en de objectiefdiameter, maar wordt door een in de beeldvlakken aangebracht mechanisch diafragma bepaald. De gezichtsveldgrootte wordt algemeen op een 1000 m afstand aangegeven. Nu vindt men bij verrekijkers van dezelfde vergroting en van hetzelfde objectiefdiafragma aanzienlijke verschillen in de vermelding van de gezichtsveldgrootte. Hierbij moet men weten, dat buitengewoon grote gezichtsveldsdiagramma vaak met aanzienlijke concessies aan de randscherpte "gekocht" worden.

Zoals men gemakkelijk kan vaststellen, zijn er bij goedkope kijkers verschillen met betrekking tot de beeldscherpte in het midden, in de tussenzones en aan de rand van het gezichtsveld. Het ligt voor de hand, dat een verrekijker met gelijkmatige hoge beeldscherpte het

herkennen van details aan de rand van het gezichtsveld mogelijk maakt, bijvoorbeeld als men een stuk wild waarneemt / en meerdere stukken wild vanuit de rand in het gezichtsveld komen.

Voor de waarneming met tegenlicht is het van grote betekenis, dat het optische systeem van de verrekijker een zo groot mogelijk kontrastrijk en helder beeld levert.

Wij zijn bij de contrastweergave.

Deze is gering, dus slecht, wanneer:

- de bedekkingen van de glas-luchtvlakken niet zorgvuldig zijn

opgebracht (er zijn er tot 16 in een moderne kijker- met reflex- verminderde bedekking, tegenwoordig tot 7 lagen toe).

- de gebruikte prisma's gemaakt zijn van een glas met een te gering breekgetal of te klein zijn.

Het laatste laat zich makkelijk controleren, door de verrekijker op 30 tot 40 cm afstand van de ogen te houden, het beste tegen een heldere achtergrond, en men de uitkomende pupillen goed bekijkt, die dan als een heldere vlek zichtbaar wordt.

Wanneer deze niet gelijkmatig rond en helder verschijnt, maar vierhoekig met aan de randen verdonkerde velden, heeft de producent op het glas bespaard.

Verschillen in de beeldkwaliteit van verschillende verrekijkers zijn in het volle daglicht nauwelijks herkenbaar

- met uitzondering van behoorlijke kwaliteitsgebreken, zoals deze soms bij uitgesproken goedkope kijkers te vinden zijn. Bij weinig licht wordt het duidelijk, wat een verrekijker werkelijk presteert. Daarom zou men de keuze eigenlijk na een vergelijk van verschillende kijkers bij diepe schemering moeten maken.

De hoogste contrastweergave is ook bij daglicht van betekenis, wanneer men in de wijde vlakke of in het

gebergte over grote afstanden door de kijker kijken moet.

De atmosferische wasem werkt namelijk contrastverminderend, en wanneer dan ook nog met het optische systeem van de verrekijker contrast verloren gaat, ziet het er met de herkenbaarheid van de details in de ware zin van het woord troebel uit. In het algemeen kan men zeggen, dat hoge contrastweergave, kleurechte afbeelding en beste scherpte van het gehele gezichtsveld slechts met hoge optische prestatie en kosten bereikt worden kan.

Daar we nu bij de opbouw zijn:

hetzelfde geldt ook voor de mechaniek van een verrekijker.

De bevestiging van de lenzen en de prisma's moet zo zijn, dat het optische systeem noch door extreme temperatuurswisselingen noch door stoten of trilling ontregeld wordt.

Eerste klas verrekijkers functioneren probleemloos bij temperaturen van -40°C tot $+70^{\circ}\text{C}$.

Belangrijk is ook de onberispelijke paralleliteit van de optische assen van beide verrekijkershelften.

Is deze niet door een voldoende precisie en stabiele constructie van de bruggen verzekerd, kan dit na wat langer intensief gebruik merkbaar worden door het ontstaan van dubbelbeelden. Maar ook kleine ontregelingen dwingen de ogen bij het waarnemen in een onnatuurlijke, vermoeiende positie en kunnen tot vermoeidheidsverschijnselen en hoofdpijn leiden.

Een grove test van de binoculaire zuiverheid kan men als volgt uitvoeren. Wanneer men een horizontale of loodrechte kant door de verrekijker nauwkeurig bekijkt en dan onderzoekt, of de kant verschuift of springt, wanneer men afwisselend het ene of het andere oog sluit.

Een verder punt, dat voor de praktijk van de jacht betekenis heeft, is de afsluiting van een verrekijker tegen stof en regen. Bij kwaliteitskijkers van moderne uitvoering zijn er voor wat dit betreft geen problemen. Alle afsluitingen bestaan hier uit niet aan slijtage onderhevige en weersbestendige speciale materialen. Zelfs na jaren verdragen deze kijkers nog een zware regenbui. Samengevat kan men zeggen, dat een verrekijker van een gerenommeerde producent niet alleen in optisch opzicht topkwaliteit biedt, maar ook alle eigenschappen bezit, die deze kwaliteit bij een sterk gebruik op den duur behoudt. Het is duidelijk, dat men voor een dergelijke kijker een daarbij behorende prijs moet betalen. Er is nog een ander argument voor een verrekijker van een bekende naam: wereldwijde klantenservice. Ook de beste kijker houdt geen stand bij een valpartij over steengruis of een wat langer verblijf onder water. Wanneer dan echter, in welk land u zich ook bevindt, een vakman daar is, die zich om de patiënt bekommert, is dit al ongemeen geruststellend. Nog belangrijker is, dat de producent ook na tientallen jaren een dergelijke klantendienst biedt. Op deze plaats nog een woord over het dikwijls op de prijs van een verrekijker betrokken gezegde: "de naam moet ook betaald worden". Het is niet zo, dat de naam deze verrekijkers beroemd gemaakt heeft, maar omgekeerd, de met het produkt geboden prestatie liet de naam tot een kwaliteitsbegrip worden. En wanneer deze prestatie niet met iedere verrekijker opnieuw geleverd wordt, dan is de naam spoedig vergeten. In de huidige harde concurrentie zou dit zeer snel het geval zijn. Afsluitend is over dit thema te zeggen, dat in de prijs van

ieder degelijk produkt ook voor de kopers belangrijke nevenprestaties zijn inbegrepen, zoals garantie en klantendienst. Het kost geld, onderdelen en materiaal voor een uitgelopen model een tiental jaren op magazijn te houden, om maar een voorbeeld te geven.

Na deze beschouwing van algemeen geldende zaken in verband met verrekijkers willen wij ons nog kort met drie technische eigenschappen bezig houden, die voor de jager van belang zijn. In 1958 werd door Zeiss een speciale verrekijker voor bril dragers ontwikkeld. Bij deze optisch aangewende constructies, die met een hoogwaardig foto-objectief vergelijkbaar zijn, liggen de uitgangspupillen ongeveer tweemaal zo ver van de laatste lens verwijderd als bij normale oculairen. Daardoor is ook de brildrager in de gelegenheid, het volle gezichtsveld van de verrekijker te overzien. Een rubberkap aan de oculairen wordt voor het kijken aan de bevestigd en realiseert zo de juiste ogenafstand. Tegelijkertijd beschermt het kapje de bril tegen krassen. Deze verrekijkersmodellen, die steeds meer voorkomen en tegenwoordig door meerdere producenten aangeboden worden, hebben achter de kengegevens staan de letter "B". Uiteraard, het rubberkapje alleen doet het niet, en men zou zich voor de koop door een kijkje met bril moeten overtuigen, of de verrekijker werkelijk een oculair voor brildragers heeft. Bij normale oculairen ziet men met bril slechts ongeveer 30 tot 40 procent van het gezichtsveld. Voor wat betreft de instelmogelijkheden voor de diafragma onderscheiden zich hierin met enkel-oculair verstelling en met

centrale diafragma instelling. De centrale instelling geeft een snellere instelling, men kan objecten, die naderbij komen of verwijderen, makkelijker "met de scherpste" volgen. Voor jachtdoeleinden is daarom de centrale diafragma instelling te prefereren. Tenslotte zijn er nog verrekijkers, die voor ruwe omstandigheden ontworpen zijn. Het huis van deze kijkers is omkleed met een zeer bestendig rubber, die extra bescherming biedt tegen stoten en slaan. Op de jacht worden heden ten dage uitsluitend deze met rubber omklede modellen gebruikt. Hier wordt bijzonder gewaardeerd, dat door beroering van de kijker en het wapen geen geluid ontstaat. Ook bij nat of koud weer kan men het met rubber omklede model aangenamer en zekerder in de hand houden.

(overgenomen uit Wild und Hund, februari, 1988)

Zesender

VRAAG EN AANBOD

"Hebt u problemen, heeft u zelf geen tijd of zoekt u deskundige assistentie bij uw reewildafschot in West- of Midden Brabant?"

Bel dan :

Theo Litjens, Dorpsstraat 40
4845 CG Wagenborg
Tel. 01693-1420 of 1827

of

P. H. Schneider, Jachtlaan 8
4851 AM Ulvenhout,
Tel. 076-612293

Zeg . . . jager !

*Zeg . . . jager, hebt U goed gekeken
Naar het ree, dat afschot is ?
En is U dan ook gebleken
Dat dit een levend wezen is ?
Een leven wezen dat ook recht heeft
Op een pijnloos snelle dood,
Maar hiervoor misschien niet altijd
Zijn allerbeste zijde bood.*

*Zeg . . . jager, bent U goed doordrongen
Waarom U een jager bent ?
En is het ree met al z'n sprongen
U meer dan genoeg bekend ?
Weet wel, God heeft in Uw handen
De beslissing neergelegd
Of dit ree mag verder leven
Of dat het pijnloos wordt berecht.*

*Zeg . . . jager, laat U niet verleiden
Door een tijd die werd bepaald.
Zorg dat U en het ree beiden
Samen eervol de eindstreep haalt.
In Godsnaam niet overhaast schieten
Maar goed richten, telkens weer.
Anders veroorzaakt U veel lijden
En voor U . . . maar weinig eer !*

*Weid'lijk jager wilt gij U noemen
En geen stroper zonder meer ?
Laat het ree U dan herkennen
Als een echte JAGER-HEER.
Niet zo maar moorden of maar schieten
Koppie gebruiken ! Keer op keer.
En kunt U de spanning niet verdragen ?
Zeg jager . . . Weg met dat geweer !*

A.J.W. Verhoeven

Wij ontvingen bovenstaand gedicht met een begeleidend schrijven, waaruit blijkt dat het is ontstaan naar aanleiding van een aantal gebeurtenissen tijdens de geitenjacht, waar bij het woord "weidelijk" een vragteken moest worden geplaatst.

Ter leringe en de vermaeck

Hoe een goed voorbereid krantenartikel van de secretaris van de vereniging "Het Reewild" van de afdeling West- en Midden Brabant in verband met de reewildbeheertentoonstelling op 9 en 10 april j.l. te Chaam door het toedoen van een journalist van het dagblad "De Stem"

verminkt kan worden door er een gesprek in te verweven met een niets begrijpende Mevrouw van de plaatselijke afdeling van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren. De betreffende Mevrouw had eens een kijkje moeten gaan nemen vorig jaar in Staphorst. Misschien had ze dan over de noodzakelijkheid van reewildbeheer anders gedacht.

Zesender

BREDASE DIERENBESCHERMING HEEFT HAAR BEDENKINGEN Reebokkenafschot te zien in Chaam

Van onze verslaggever

CHAAM - De vereniging Reewild West- en Midden-Brabant houdt zaterdag 9 en zondag 10 april haar jaarlijkse tentoonstelling in Hotel Bellevue in Chaam, waarop de geschoten reebokken worden getoond. De getoonde exemplaren zijn op verzoek van onder andere het ministerie van Landbouw en Visserij neergeschoten, omdat anders schade ontstaat aan het wildbestand, zo laat secretaris G. Hamel van Reewild weten.

Ook vanuit de land-, tuin- en bosbouw wordt volgens Ree-

wild aangedrongen om 'het aantal reeën in overeenstemming te brengen met de draagkracht van een bepaald terrein'. Gebeurt dit onvoldoende, dan zal het aantal reeën door overbevolking afnemen: teveel reeën binnen een bepaald gebied, zo redeneren de jagers, leidt tot voedselproblemen en stress bij het wild.

Bovendien veroorzaakt dit onrust bij de dieren, waardoor het verschijnsel overstekend wild van verschrikte reeën toeneemt. Met behulp van zijn geweer, stelt de jager orde op zaken en voorkomt hij daarmee verkeersslachtoffers, is de redenatie van Reewild.

"Dat is nogal logisch", stelt mevr. M. Keller van de Bredase afdeling van de Nederlandse

vereniging tot bescherming van dieren. "Hoe meer reeën je neerschiet, hoe minder er kunnen oversteken. Volgens mij proberen ze met dit soort standpunten goede sier te maken tegenover de bevolking".

De dierenbeschermster zet ook vraagtekens bij het door de jagers aangevoerde argument dat er teveel reeën zouden zijn. "Hoe tellen ze dat? Geven ze iedere ree een stempel? Volgens mij kan het aantal reeën binnen een bepaald gebied nooit exact worden geteld".

G. Hamel van Reewild, beaamt dit. "Maar het is niet zo dat er teveel wordt afgeschoten. Zeker niet. Binnen een gebied wordt er in het voorjaar drie keer geteld. Op basis van die tellingen constateert men

het overschot. Maar het gebeurt zelden dat dit overschot wordt gehaald. Gemiddeld wordt er maar 85 procent afgeschoten. Dat ligt bijvoorbeeld aan de weersomstandigheden en aan de begaanbaarheid van het terrein".

De tentoonstelling van het reebokkenafschot noemt mevrouw Keller van de dierenbescherming 'walgelijk'. Pronker met hetgeen er is doodgeschoten: "Stel dat het dierenastiel alle dieren op een rijtje zou leggen die ze hebben moeten later inslapen. Daar ga je toch geen tentoonstelling van houden?"

Behalve het afschot, zijn er schilderijen te zien met afbeeldingen van wild. Ook is er informatie te verkrijgen over het veldwerk van de jager.

Een sportieve vakantie met het hele gezin in Oostenrijk

Gut
Ramsauhof
(Austria-Steiermark)

Informatie:
J. C. Sportpromotion,
tel. 05221-1785

Kort commentaar

In "Het Reewild" van december 1987 hebt u bij de rubriek *mededelingen* (blz. 15) kunnen lezen, dat door de Directie N.M.F., na overleg met het bestuur van de vereniging "Het Reewild" de periode voor de reebokkenjacht voor 1988 is vastgesteld van 1 mei tot en met 15 september. Ten opzichte van de voorgaande regeling dus een vervroeging van de openingsdatum van 14 dagen, waartegenover een vroegere sluiting van de jacht van ook weer 14 dagen staat. Een duidelijk politieke beslissing: hier wat geven, daar wat nemen. Maar belangrijk is het antwoord op de vraag: komt deze nieuwe maatregel het beheer ten goede?

Eenzijds levert de vervroeging van de openingsdatum de mogelijkheid de bokken eerder en beter te kunnen beoordelen, zolang verschillende gewassen als granen, koolzaad en riet nog niet tot volle wasdom zijn gekomen, zolang er in de graslanden nog betrekkelijke rust is (meestal is de maaiperiode nog niet aangebroken) en in de bosgebieden het loofhout nog niet volledig is dichtgegroeid. In deze periode is bij het reewild zelf ook nog de nodige rust aanwezig, van verjaging van de jongere door de oudere bokken is eigenlijk nog geen sprake.

Deze vervroeging biedt derhalve een ruimere gelegenheid vooral in de jaarlingklasse een goed beheer te voeren. Een duidelijk winstpunt. Anders ligt het bij de vervroeging van de sluitingsdatum. Eigenlijk kun je nu zeggen: na de bronst is het afgelopen. Want iedere jager weet, dat zo na 10 à 15 augustus de bokken afgebranst zijn, weinig in beweging zijn en zich slecht laten zien. Na het eerste decennium in september zit er weer iets meer leven in, maar dan zit de bejagingsperiode er ook weer op. Terwijl je voorheen de kans had, vooral de laatste twee weken van september, nog tegen een oudere bok op te lopen, die je vóór en in de bronst spaarde en de gelegenheid gaf, zich nog een keer te vereren. Die mogelijkheid is dus nu, voor 1988 althans, voorbij. Een duidelijk verlies. Toch, winst en verlies tegen elkaar afgewend, ben ik uiteindelijk van mening, dat de balans voor het reewildbeheer enigszins doorslaat naar de winstzijde. Al hoop ik wel, dat bij een volgend overleg tussen de Directie N.M.F. en onze Vereniging dit onderwerp nog eens weer ter sprake kan komen en men het eens kan worden over een bejagingsperiode van 1 mei tot 1 oktober.

H.E.

BEMIDDELINGSBURO SILVERTANT

SPECIALIST IN JACHTREIZEN NAAR :

o.a. BULGARIJE · CHINA · SOVJET-UNIE · SCHOTLAND

In 1986 werd door onze gasten
Goud, Zilver en Brons geschoten
voor f 350,- per bok.

Wilhelminastraat 23 - 6391 JS Landgraaf - Telefoon 045-311286

Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer

MINISTERIE VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Bezuidenhoutseweg 73 - Postbus 20401 - 2500 EK Den Haag
Telefoon 070-793911

ADRESSENLIJST

PROVINCIE	DISTRICTS- HOOFDEN FAUNA- AANGELEGENHEDEN	KANTOREN VAN DE CONSULENTEN N.M.F.	
Groningen	C. L. M. v.d. Rakt	Postbus 30027 Engelsekamp 6	9700 RM Groningen Tel.: 050-239111
Friesland	F. Veenstra	Postbus 2003 Tesselschadestr. 7	8901 JA Leeuwarden Tel.: 058-443313
Drenthe	M. A. Roertert Steenbruggen	Postbus 11 Mandemaat 3	9400 AC Assen Tel.: 05920-27911
Overijssel	W. Nab R. Hoeve	Postbus 604 Assendorperdijk 2	8000 AP Zwolle Tel.: 038-210533
Flevoland	J. Eising	Maeslandt 16	8224 AS Lelystad Tel.: 03200-30574
Gelderland	H. Bardeel T. A. M. Dikker	Postbus 9079 Rosendaalsestr. 64	6800 ED Arnhem Tel.: 085-579111
Utrecht	G. Kreton	Museumlaan 2	3581 HK Utrecht Tel.: 030-520834
Noord-Holland	A. W. Kamminga J. Eising	Postbus 3005 Linnenslaan 2	2001 DA Haarlem Tel.: 023-186160
Zuid-Holland	J. Verhulst P. Oude Elferink	Postbus 30119 Muzenstraat 30	2500 GC Den Haag Tel.: 070-624611
Zeeland	P. C. Remijnse	Westsingel 58	4461 DM Goes Tel.: 01100-37911
Noord-Brabant	G. A. J. M. Schram L. C. Wijlaars	Postbus 1180 Prof. Cobbenhagen- laan 225	5037 DB Tilburg Tel.: 013-678755
Limburg	W. van Loenen	Postbus 103 Lindanusstraat 12	6040 AC Roermond Tel.: 04750-34251